

Katsaus kulttuuriseen mielenterveystutkimukseen Suomessa

Johdanto

Annastiina Mäkilä & Pekka Pietilä

Mielen terveys ja sairaus, mielen hyvinvointi ja poikkeavuudet kiinnostavat jatkuvasti laajempaa joukkoa tutkijoita ja heidän myötäan näkökulmat monipuolistuvat. Suomessa kenttä on virkeä, muttei kovin järjestäytynyt. Tämän *Mieli ja tiede* -teemasaarekkeen tarkoituksena on luoda katsaus kotimaiseen mielen terveyttä ja vastaavia teemoja käsittelevään tutkimukseen ja luoda muutama tarkempi silmäys toisaalta kentän historiaan ja toisaalta monitieteisen keskustelun mahdollisuuksiin.

Teemasaareke on toteutettu *J@rgoniaan* tilaustyönä normaalia nopeammalla aikataululla, joten kirja-arvioita lukuun ottamatta toimittajat vastaavat kaikista kolmesta kirjoituksesta: johdannosta, monitieteistä keskustelua sisältävästä katsausartikkelista ja kahden kokeneen tutkijan haastattelusta. Tavoitteena on koota yhteen numeroon ajankohtaista kotimaista tutkimusta, keskustelua ja tuoda näkyväksi mieltä koskevan humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen historiaa ja järjestäytymispyrkimyksiä. Katsaus ei ole tyhjentävä eikä kata kaikkia teeman tutkijoita.

Vuoden 2020 lopulla ja 2021 alussa teemasaarekkeen toimittajat keräsivät sähköpostitse tietoja Suomessa kulttuurista mielenterveystutkimusta tekevien tutkijoiden tietoja. Toimittajien tausta ja kotiyliopisto – Jyväskylän yliopiston historian oppiaine ja Turun yliopiston kulttuurihistorian oppiaine – vaikuttivat tietojen saantiin, sillä vastaajissa painottuivat toimittajille tutut tutkijat ja tieteenalat. Kyselyä lähetettiin entuudestaan tiedetyille tutkijoille, joita pyydettiin lähettämään kyselyä eteenpäin omille verkostoilleen. Kysely lähetettiin myös useille sähköpostilistoille.

Tässä johdantotekstissä avataan monitieteisen kentän määrittelyn ja rajaamisen hankaluuksia. Valittaessa tutkimusta valitaan samalla aina jotain pois. Ihmisen mieli tutkimuskohteena avautuu monialle näkökulmien samalla kietoutuessa toisiinsa aivan kuin mieli itsessään luoden jatkuvasti uusia yhteyksiä, unohtaen toisia ja muodostaen

yhteyksistä yllättäviäkin kokonaisuuksia. Humanistinen ja yhteiskuntatieteellinen tutkimus kohdistuu harvoin suoraan mielen toimintaan itsessään. Kiinnostus kohdistuu sitä tutkiviin tieteisiin, mielen ongelmia hoitaviin yhteiskunnallisiin järjestelmiin sekä yksilöiden antamiin kuvauksiin kokemuksistaan ja tulkinnoistaan oman tai läheisen mielen toiminnasta. Johdannon aluksi käydään lyhyesti läpi tieteessä muodostuneita tutkimuskenttiä. Tämän jälkeen tehdään suppea katsaus kotimaisten tutkijoiden, tutkimusverkostojen ja tutkimusyksiköiden toimintaan. Lopuksi keskustellaan tiiviisti teemasaarekkeen neljän kirja-arvion kanssa ja kerrotaan mistä johdantoon liitetystä julkaisuluettelossa on kyse.

Mieli kiinnostaa tutkijoita yli tieteenalarajojen

Kentän selkeämpää järjestäytymistä on kaivattu pitkään. Tämä tulee ilmi filosofian tohtori, Jyväskylän yliopiston aatehistorian dosentti Anssi Halmesvirran ja valtiotieteiden tohtori, Åbo Akademin tieteiden historian dosentti Jutta Ahlbeckin haastattelussa. Halmesvirta näkee syyn aiemmin olleen siinä, ettei käytössä ollut vielä nykyistä yhteydenpitoa helpottavaa teknologiaa. Kenttä on kuitenkin edelleen hajanainen. Kaksi syytä nousee selkeästi esiin: Ensinnäkin kenttä on lopulta vaikeasti määriteltävissä sen monitieteisen lähtökohdan tähden. Toisekseen tiedepolitiikka ei tällä vuosituhanella suosi pitkäjänteisyyttä tai yhteistyötä yli yliopistorajojen.

Mielen toiminta ja mielen terveyden häiriöt kiinnostivat pitkään lähinnä näihin keskittyneitä tieteenaloja, kuten psykologiaa ja psykiatria. Historian ja sosiologian tutkijoita aihe on kiinnostanut viimeistään 1960-luvulta lähtien tietehistoriallisesta ja potilasnäkökulmasta, ja tutkimuksessa keskityttiin erityisesti mielisairaanhoidon ja hoidon valta-asetelmiin. Nykyisin pinnalla oleva *humanistinen lääketiede (Medical Humanities)* syntyi 1970-luvulla taidelähtöisten terapiamallien rinnalle. Kiinnostus potilaiden kokemusta kohtaan kasvoi samaa tahtia niin sanottujen psykotieteiden ulkopuolella humanistisilla ja yhteiskuntatieteellisillä aloilla yleisemminkin arkea, marginaaleja ja vähemmistöjä kohtaan kasvaneen kiinnostuksen kanssa. *Psykotieteiksi* katsotaan mieltä tutkivat luonnontieteelliset, lääketieteelliset ja terveystieteelliset tieteenalat sekä psykologia. Tultaessa 2000-luvulle humanistisyhteiskuntatieteellisten tutkijoiden kiinnostus mielen terveyden häiriöitä ja kaikkea siihen liittyvää kohtaan on laajentunut ja monipuolistunut entisestään, ja jo tutkimusten määrä on kasvanut huomattavasti sekä kansainvälisesti että Suomessa.

Teemasaarekkeessa käytetään termiä *kulttuurinen mielenterveystutkimus* (Jäntti et al. 2019b, 9–13), mutta kenttä ei millään muotoa ole selkeä tai selvärajainen. Jo mainittu humanistinen lääketiede on saanut rinnalleen *humanistiset terveystieteet (Health Humanities)*. Näissä lähtökohtaisesti tehdään yhteistyötä lääketieteen ja terveystieteiden kanssa, sillä tavoitteena on sovellettavuus. *Narratiivisessa lääketieteessä (Narrative Medicine)* hyödynnetään muun muassa kirjallisuustieteellistä tutkimusta, jotta potilaita voitaisiin hoitaa kokonaisvaltaisemmin ja siten tehokkaammin. Huomioimalla ihmisen elämäntarina ja kokemukset saattavat potilaan oireet saada uusia, hoitosuunnitelmaa muuttavia merkityksiä. Hieman samankaltainen suuntaus on samoin pidemmän historian omaava *transkulttuurinen psykiatria (Transcultural Psychiatry)*, mikä tarkoittaa yksinkertaistaen kulttuurisensitiivistä psykiatria. Myös tässä hyödynnetään psykotieteiden ulkopuolista tutkimustietoa ja

ammennetaan muun muassa antropologiasta ja kulttuurintutkimuksesta. Näissä tutkimussuuntauksissa oleellista on sovellettavuus kliiniseen työhön.

Toinen pidemmän historian omaava tieteen kenttä ovat *tieteentutkimus*, *tieteen historia* ja tällä hetkellä paikkaansa hakeva *tiedon historia*. Psykiatria, psykologia, neurotieteet ja vastaavat tieteenalat ja niiden historia ovat kiinnostaneet sekä tieteenalojen omia ammattilaisia, että niiden ulkopuolisia tutkijoita. Tutkimuskohteena ovat olleet niin tiede, tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutus kuin tieteen käyttö mielenterveyssektorilla. Mielenterveyden hoito – potilasmerkinnät, mielisairaalat, vankimielisairaanhoido, ja niin edelleen – ovat kiinnostaneet jo pitkään. Tämä sisältää myös niin sanotun *professiotutkimuksen*, jossa analysoidaan muun muassa mielenterveyshuollon professionalisoitumista. Nämä ovat aivan omanlaisiaan tutkimuskohteita hajoten samalla moneen suuntaan. Tieteentutkimus ja tieteen historia ovat erillisiä tieteenalojaan omine tutkimustraditioineen, julkaisuineen ja konferensseineen.

Potilasnäkökulmaa edustavat puolestaan *hulluustutkimus* ja suomentamaton *Mad Studies*. Näistä jälkimmäinen on tutkimussuuntauksen lisäksi tavoitteellinen, eli *standpoint*-suuntaus. (Jäntti et al. 2019b, 13–14.) Mielenterveyden ongelmista on jonkin verran kiinnostunut *Mad Studies* -suuntauksen tavoin tavoitteellinen vammaistutkimuksen kenttä. Näissä näkökulma on vahvasti yhteiskunnan ja kulttuurin rakenteissa ja käytännöissä, jotka osaltaan marginalisoivat poikkeaviksi katsottuja yksilöitä.

Tällä vuosituhanella käyttöön otetut termit *kulttuurinen terveystutkimus* ja kulttuurinen mielenterveystutkimus ovat edellisiä hajanaisempia kenttiä, joita ei yhdistä niinkään näkökulma tai metodi, vaan yhteinen tutkimuskohde (Honkasalo, Salmi & Launis 2012). Tämä ei mitenkään helpota määrittelyä, sillä miten voidaan erottaa esimerkiksi terveystutkimus mielenterveystutkimuksesta. Onko päihdeongelmien tutkimus terveystutkimusta, mielenterveystutkimusta tai ehkä ei kumpaakaan? Entä onko mielenterveystutkimus mielenterveyssektorin toiminnan – kuten hoitomuotojen ja diagnoosien käytön – tutkimusta vai onko se mielenterveyssektorilla potilaaksi nimetyn kokemusten tutkimusta? Voiko mielenterveystutkimusta tehdä ilman yhteyttä asiantuntijoiden ja ammattilaisten määrittelyihin eli onko arjessa omia autonomisia mielenterveysmäärittelyitä? Jos kulttuurinen terveys- ja mielenterveystutkimus määritellään tutkimuskohteensa perusteella, niin voiko minkä tahansa tieteenalan tutkija tehdä tällaista tutkimusta?

Oma kysymyksensä on käytetty terminologia, joka kantaa helposti mukanaan aina aivan tietynlaista historiaa. Moni puhuu mielen terveydestä ja mielen sairaudesta painottaessaan keskustelua sairauden ja terveyden merkityksistä. Mielenterveys yhteen kirjoitettuna sekä erityisesti mielisairaus viittaavat helpommin institutionalisoituneeseen mielenterveyskenttään ja sen historiaan. Mielenterveyskenttä muun muassa tieteenhistorioineen ja tautiluokituksineen sekä laissa ja nykyään Käypä hoito -suosituksissa käytetty terminologia on toisaalta tutkimuskohteena, mutta toisaalta tarjoaa käsitteitä myös humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen käyttöön joko sellaisenaan tai soveltaen. Tämäkin asettaa haasteita monitieteiselle

keskustelulle ja korostaa läpinäkyvyyden arvoa eli käsitteiden ja termien määrittelyä ja avaamista aina uudestaan.

Kuten huomataan, näennäisestä yhtenäisyydestä huolimatta tutkimuskysymykset, näkökulmat, metodit ja jopa tutkimuksen tavoitteet voivat vaihdella suuresti. Kysymys onkin siinä, onko vaihtelu niin suurta, ettei yhteisestä keskustelusta ole enää hyötyä tutkijoille. Samalla on huomioitava, että yllä esitelyjen tutkimussuuntausten lisäksi tieteessä on laaja kirjo ymmärtämisen sijaan käytäntöä painottavia tutkimusaloja. Mielenterveyteen ja käyttäytymiseen keskittyvien tutkimusalojen – kuten psykologia ja psykiatria – lisäksi listasta puuttuvat muutkin sosiaali- ja terveystieteiden mielen terveyden häiriöitä tai mielenterveyssektorin toimintaa tutkivat ja samalla niihin ammattilaisia kouluttavat tieteenalat, kuten hoitotiede. Myös näillä tieteenaloilla näkökulmat saattavat ristetä ylempänä esitelyjen tutkimussuuntausten kanssa. Esimerkiksi sosiaalipsykologiassa on tehty tutkimuksia, joita ei pikaisella lukemisella erottaisi historian tutkimuksesta (ks. esim. Hänninen & Timonen 2004). Ei tule myöskään unohtaa taiteentutkimusta ja sen sovellettavuutta jo pidemmän historian omaavien taideterapioiden lisäksi ihmisen tutkimuksen ja näin ollen paremman ymmärrettävyyden myötä. Perustellusti voidaan myös kysyä, kuinka tiiviisti kulttuuriseen mielenterveystutkimukseen liittyy kuolemantutkimus erityisesti itsemurhatematikan kautta tai pelitutkimus mielenterveyttä käsittelevien tai mielenterveyden parempaa ymmärrystä tavoittelevien pelien kautta.

Suomen sisäistä verkostoitumista

Miten näin hajanaista kenttää erilaisine tutkimussuuntauksineen, tieteenaloineen, näkökulmineen ja tutkimuskohteineen voisi yhdistää? Yhteisiä foorumeita on rakennettu vuosikymmenten mittaan. Seuraavassa piirretään muutamia suuntaviivoja siitä, miten eri yliopistoissa ja niiden välillä kulttuurinen mielenterveystutkimus on Suomessa organisoitunut.

Haastattelussaan Jutta Ahlbeck mainitsee *laadullisen terveystutkimuksen tutkijaverkoston LATEn*, joka perustettiin vuonna 1995.[1] Samassa haastattelussa Anssi Halmesvirta pohtii nykyisin sosiaalisen median ja internetin aikakaudella olevan huomattavasti paremmat mahdollisuudet verkostoitumiseen verrattuna hänen omaan nuoren tutkijan uraansa. Seuratessa uusien verkostojen nousua ja tuhoa pätkärahoitusten, akateemisen prekariaatin ja alati kasvavan kilpailun myötä, jäävät digitalisoitumisen hyödyt helposti taka-alalle. Jo vuonna 2006 LATEn ensimmäisessä blogitekstissä verkoston tuolloinen puheenjohtaja valtiotieteiden tohtori, Helsingin yliopiston sosiologian professori Sirpa Wrede pohti, kuinka vapaan tutkijaverkoston mahdollisuudet rakentaa tutkimuskenttää vaihtelivat tutkimuspoliittisesta tilanteesta riippuen (Wrede 2006).

Vuonna 2001 Turun yliopistossa rakennettiin lääketieteellisen ja humanistisen tiedekunnan yhteistyönä monitieteinen kulttuuriin ja terveyteen keskittyvä *Asklepios-*opintokokonaisuus. Kurssit pyörivät edelleen ja niillä käsitellään myös mielenterveyttä useammasta näkökulmasta.[2] Vuonna 2011 perustettiin Turun yliopistoon *Kulttuurin ja terveyden tutkimusyksikkö* lääketieteen tohtori, antropologi Marja-Liisa Honkasalon saadessa Kulttuurin ja terveyden professorin. Tutkimusyksikön yksi oleellinen

toimintamuoto on monitieteinen tutkijaseminaari, josta vastasi useita vuosia filosofian tohtori, kulttuurintutkija Anu Laukkanen, jonka avulla seminaariin löysi tiensä tutkijoita lähes kaikista tiedekunnista.[3] Tutkimusyksikön alaisuudessa alettiin vuonna 2017 julkaisemaan matalan kynnyksen kulttuurin ja terveyden julkaisusarjaa *Kipinä*, mutta verkkolehti jäi lyhytaikaiseksi ja julkaisut ainoastaan kolmeen numeroon.[4] Vuonna 2015 perustettiin tarinoihin, muistoihin ja kokemuksiin keskittynyt *Selma*-verkosto, joka vuonna 2021 seuraa Kulttuurin ja terveyden yksikön lääketieteellisen humanismin teemaa.[5] Turun yliopistossa on 2010-luvulla julkaistu useampi artikkelikokoelma, joissa on käsitelty myös kulttuurista mielenterveystutkimusta (Honkasalo & Salmi 2012; Ahlbeck et al. 2015). Yhdessä muiden yliopistojen tutkijoiden kanssa Turussa on ollut myös useampi mieleen keskittyvä tutkimusprojekti.[6]

Yllä mainittujen verkostojen lisäksi Turun yliopiston sosiaalitieteiden laitoksella on oma kulttuurin ja vuorovaikutuksen kysymyksiin keskittyvä *KULTVA*-verkostonsa, jossa on käsitelty myös terveyteen ja mielen terveyteen liittyviä teemoja.[7] Lisäksi Turun yliopistossa toimii *Kielen ja hyvinvoinnin tutkimuskeskus LaWe*, joka sekkin on järjestänyt monitieteisiä seminaareja.[8] Turun yliopiston sosiologian laitoksella puolestaan on valtiotieteiden tohtori, sosiologian professori Suvi Salmenniemen johdolla tutkittu terapeuttisia kulttuureita ja järjestetty teemaa käsitteleviä seminaareja (Salmenniemi et al. 2020).

Tampereen yliopistossa ovat painottuneet kokemus ja tunteet. Vuonna 2016 yliopistossa sai alkunsa valtakunnallinen tunteiden tutkijoiden verkosto ja tällä hetkellä yliopistossa toimii kokemuksen tutkimuksen huippuyksikkö, *The Centre of Excellence in History of Experiences (HEX)*. [9] Kumpaankin liittyy myös mielenterveyttä koskeva tutkimus. Ainutlaatuinen joka toinen vuosi järjestettävä laadulliseen mielenterveystutkimukseen keskittyvä kansainvälinen *Qualitative Research on Mental Health (QRMH)* -konferenssi järjestettiin alkuaikoinaan vuonna 2008 juuri Tampereen yliopistossa.[10] Tampereella kulttuuria ja terveyttä yhdistävää opetusta on järjestetty viimeistään 2010-luvulta lähtien opettamalla kirjallisuutta ja kertomusta lääketieteen opiskelijoille.[11]

Oulussa aate- ja oppihistorian oppiaineessa ovat terveysteemat (erityisesti filosofian tohtori, tieteiden ja aatteiden historian yliopistotutkija Heini Hakosalon vaikutuksesta) ja mielenterveysteemat (erityisesti filosofian tohtori, tieteiden ja aatteiden historian professori Petteri Pietikäisen vaikutuksesta) olleet tällä vuosituhanella vahvasti osa uusien nuorien tutkijoiden kiinnostuksen kohteita. Näkökulmana on ollut ja on edelleen erityisesti tieteen historia. Oulussa rakennettiin 2010-luvulla kansainvälistä *Madness Studies* -verkostoa, jolla oli myös oma sivustonsa asiantuntijalistauksineen. Valitettavasti verkosto on jäänyt ja sivusto lakkautettu useampi vuosi sitten.

Itä-Suomen yliopistossa erityisesti perinteentutkimus on ollut esillä mielenterveysteemojen osalta. *Between the Normal and the Abnormal – Cultural Meanings of Dementia and Old Age in Finland and Russia (DemOldCult)* tutkimushankkeessa filosofian tohtori, venäläisen kirjallisuuden dosentti Maija Könösen johdolla tutkimus keskittyi vanhuuteen ja dementiaan sekä niihin liittyviin

hulluuden käsitteisiin suomalaisessa ja venäläisessä kulttuurissa. Hanke päättyi vuonna 2019.[12]

Helsingin yliopistossa on tällä vuosituhanella tehty erityisesti mielenterveyttä koskevaa filosofista tutkimusta ja tutkittu esimerkiksi kokemuksellisuutta ja subjektiviteettiä Foucault'n teksteissä (filosofian tohtori, tutkijatohtori Sanna Tirkkonen). Tautiluokat ja tautiluokitukset ovat niin ikään olleet kiinnostuksen kohteena, niin filosofiassa (filosofian maisteri, väitöskirjatutkija Tuomas Vesterinen) kuin historian tutkimuksessa (filosofian maisteri, väitöskirjatutkija Mia Pohtola ja DSM-III-tautiluokitusta koskeva tutkimus). Viime vuosisadan lopulta lähtien ovat kenttää inspiroineet myös filosofian tohtori, Suomen historian professori Juha Siltalan psykohistorialliset tutkimukset. Helsingin yliopistossa toimii myös psykiatrian filosofian verkosto, joka on järjestänyt kesäseminaareja ja lukupiirejä.[13] Filosofian näkökulmasta mielen terveyttä käsitteleviä tutkijoita on myös Åbo Akademiassa. Filosofian tohtori, tieteenfilosofi Ylva Gustafsson on kiinnostunut muun muassa autismista ja filosofian tohtori, filosofi Åsa Slotte on puolestaan tutkinut anoreksiaa ja moraalista ymmärrystä.

Jyväskylän yliopistosta on viime vuosikymmeninä julkaistu mielenterveyteen liittyvää historian-, taiteen- ja kirjallisuudentutkimusta. Humanistista kiinnostusta mielenterveystutkimukseen on historian puolella pitänyt yllä erityisesti filosofian tohtori, yliopistotutkija Jari Eilola ja kielen ja kulttuurin tutkimuksen puolella muun muassa filosofian tohtori, yliopistotutkija Saara Jäntti. Yhdessä filosofian tohtori, tutkija Sari Kuvvan kanssa Jäntti organisoivat vuonna 2013 maanlaajuisen *Kulttuurisen mielenterveystutkimuksen verkoston* (KMTT-verkosto), joka ensimmäisinä vuosina tapasi aktiivisesti, ja jonka tapaamisten pohjalta valmistui artikkelikokoelma (Jäntti et al. 2019a).[14] Kulttuurinen mielenterveystutkimus vaikuttaa terminä juurtuneen nimenomaan Jyväskylän yliopistoon, jossa on saman nimikkeen alla myös aineopintotasoinen kurssi.[15] Marraskuussa 2021 järjestetään Jyväskylän yliopistossa kotimaisia kulttuurisen mielenterveystutkimuksen tutkijoita yhdistävä seminaari. Kutsussa kenttä määrittyy tutkimukseksi, jossa analysoidaan "mielen järkkymisen ja poikkeavuuksien nimeämistä, kohtaamista ja esittämistä eri konteksteissa ja erilaisissa kulttuurituotteissa".[16] Jyväskylän yliopistossa on viime vuosina toiminut *humanistis-yhteiskuntatieteellinen hyvinvoinnin ja terveyden tutkijaverkosto HYTTI*, jossa terveyttä lähestytään sosiokulttuurisena tilana.[17]

Tutkijoiden välistä yhteistyötä ovat edustaneet myös artikkelikokoelmat ja tieteellisten julkaisujen teemanumerot. Ensimmäisiä tällaisia voitaneen katsoa olevan vuonna 2006 julkaistu teos *Hulluudesta itsehallintaan*, joka alaotsikkonsakin mukaisesti kertoo sisältävänsä uuden historian näkökulmia psyykkisiin ilmiöihin ja ammattikäytäntöihin (Komulainen, Rätty & Silvonen 2006). Hulluusteemaisia teemanumeroita ovat julkaisseet 2010- ja 2020-luvuilla ainakin *Elore* ja *niin & näin*. [18] Lisäksi esimerkiksi *Vammaisuuden vaiettu historia* -hankkeen blogiteksteissä ja sosiologien *Ilmiö-*mediassa on käsitelty mielenterveysaiheita.[19]

Verkostojen aktiivisuuden aaltoliike on tyypillistä tämän vuosituhanen tiedepolitiikalle ja rahoitukselle. Verkostot ovat pitkälti yksittäisten hankkeiden, projektien tai jopa tutkijoiden omien rahoitusten armoilla. Tämä ennaltaehkäisee

tehokkaasti juuri monitieteisten verkostojen pysyvyyttä, sillä ne harvoin ovat rahoitettuja jonkin pysyvän rakenteen, kuten oppiaineen tai laitoksen, kautta.

Tuoretta kotimaista tutkimusta

Tässä teemasaarekkeessa on mukana neljä kulttuurisen mielenterveystutkimuksen alaan liittyvää kirja-arvioita. Monipuolisen kuvan välittämiseksi on arvioitavia teoksia valittu eri tieteenaloilta; Tarkasteltavana on kirjallisuudentutkimuksen väitöskirja, kansainvälinen historiantutkimuksen artikkelikokoelma, suomalainen monitieteinen artikkelikokoelma ja kotimainen historiallinen yleisesitys. Teokset ja niistä kirjoitetut arviot nostavat hyvin esiin tutkimuksen erityispiirteitä, tavoitteita ja haasteita. Myös muutama muut ajankohtaiset teokset olisivat ansainneet tulla arvioiduksi, mutta näiltä osin teemasaarekkeen aikataulu oli rajallinen. Toivottavasti tieteellinen keskustelu kirja-arvioiden muodossa jatkuu muillakin foorumeilla.

Filosofian maisteri, väitöskirjatutkija Erika Miettisen arviossa filosofian tohtori, tutkija Anna Ovaskan kirjallisuudentutkimuksen väitöskirjasta *Fictions of madness* (2020) arvioitsija liittyy teoksen osaksi omaa alaansa laajempaa, tässäkin teemasaarekkeessa esiteltyä kokonaisuutta. Usein kulttuurisessa mielenterveystutkimuksessa analyysin osana kulkevat valta-asetelmat ja rakenteet nostetaan kirja-arviossa valokeilaan. Kyse ei ole ainoastaan tutkimuskohteiden välisestä dynamiikasta, vaan, kuten Miettinen kirjoittaa, ”tutkimus tuo mielenkiintoisella tavalla esiin myös sekä kirjallisen tekstin tekijän että lukijan eettisen vastuun tekstin konstruoiduna ja tulkitsejana”. Arviossa huomioidaan myös humanistisen tutkimuksen tärkeys nimenomaan ihmisen sisäisen ja aina lopulta vaillinaisesti kommunikoidavan kokemuksen kuvaajana. Särkyvä mieli pakenee jaettua todellisuutta ja juuri siksi se on tutkimuskohteena tärkeä. Ovaska avaa näkökulmiaan myös tämän teemasaarekkeen katsausartikkelissa, jossa hän käy keskustelua kolmen muun tutkijan kanssa.

Filosofian maisteri, väitöskirjatutkija Young Joo Hong toteaa arviossaan teoksesta *Encountering crises of the mind* (2018), että artikkelikokoelman kirjoittajat ovat tuskallisen tietoisia lääketieteellisen kehityksen ja ammattimaisuuden painotuksesta ja haluavat sen sijaan keskittyä potilaita koskeviin narratiiveihin. Hongin huomio kiinnittää huomion samaan 1990-luvulta lähtien rakentuneeseen linjamuutokseen, josta myös Jutta Ahlbeck puhuu teemasaarekkeen haastattelutekstissä.[20] Vaikka artikkelikokoelman tekstien ajalliset ja paikalliset fokukset ovatkin hyvin laajalle levittäytyviä, tuodaan arviotekstissä hienosti esille sitä, kuinka kontekstien moninaisuudesta huolimatta esiin nousee aina joitain yleisinhimillisiä piirteitä toimintamuodoissa, kun joudutaan tekemisiin mielten kriisien kanssa. Toisaalta kokoelma tuo esiin historiantutkimuksen merkittävyyden kulttuurisen mielenterveystutkimuksen kentällä maadoittaessaan aineistonsa vahvasti aikaan, paikkaan ja rajattuun ryhmään ihmisiä. Mieltä koskevat kysymykset liikkuvatkin aina yleisinhimillisen, moniäänisyyden sekä jakamattoman yksilöllisen välillä.

Myös monitieteisessä artikkelikokoelmassa *Hulluus ja kulttuurinen mielenterveystutkimus* (2019) hulluus ja sen hoito on sidottu aikaan, paikkaan ja tilaan. Teoksen arviossa filosofian tohtori, tietokirjailija Päivi Rantala pohtii kirjoittajien taustojen vaikutusta tekstiin tutkijan tieteenalaa laajemmin. Yksittäisen artikkelin

aiheen kokonaisvaltaista käsittelyä voi hyödyttää tieteellisen osaamisen lisäksi omasta ihmisyydestä ammentaminen ja kanssakäyminen laajalti erilaisten ihmisten kanssa. Hulluus ja mielen muodot tutkimuskohteina vaativat aivan omanlaistaan avoimuutta. Artikkeleissa olisikin voinut olla vielä selkeämmin tutkijoiden oman position ja näkökulman reflektointia. Rantala huomioi arviossaan myös artikkeleissa käytettyä kieltä, ja kysyy, pitäisikö tutkimuksen olla myös potilaiden ja hoitohenkilökunnan luettavissa ilman erityistä, alakohtaisen tutkimuskielen tuntemusta. Pohdinta palautuu kysymykseen yhteistyöverkostoista ja vakiintuneista toimintatavoista. Moni kulttuurista mielenterveystutkimusta tekevä toivoo voivansa osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tutkimustulostensa olevan saavutettavia. Tutkija tasapainoileekin ajankäytössään jatkuvasti tieteellisten vaatimusten, rakenteellisen lyhytjäteisyyden ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen välillä.

Neljäntenä arvioitavana teoksena on filosofian tohtori, tieteiden ja aatteiden historian professori Petteri Pietikäisen *Kipeät sielut. Hulluuden historia Suomessa* (2020), joka pureutuu mielenterveysongelmien hoitoon Suomessa autonomian ajasta toisen maailmansodan jälkeisiin vuosiin saakka. Filosofian maisteri, kulttuurihistorian väitöskirjatutkija Emmi Kykkänen kuvaa arviossaan hyvin tutkimusaiheiden monipuolisuuden tuomia haasteita. Samalla on hienoa, että Suomessa kirjoitetaan yleistajuisia teoksia näistä myös tämän päivän ihmisille tärkeistä teemoista. Kykkänen huomioi teoksen kohderyhmäksi myös teemaan tutustuvat opiskelijat, joille aiheiden rikkaus voi toimia karkkikauppana, josta valita itseään eniten kiinnostavat ja myöhemmin syvällisemmin tutustuttavat. Teoksen ansioiksi Kykkänen nostaa myös potilaskertomusten käytön, joka johdattaa kulttuurisen mielenterveystutkimuksen eettisiin kysymyksiin. Pietikäisen tapa arvostaa menneisyyden ihmisiä ja jättää nykyään mahdollisesti erikoisilta tuntuvilla hoitomuodoilla mässäily on tärkeä esimerkki sekä tuleville tutkijoille että yleisemminkin. Tutkimuseettisistä käytänteistä olisikin hyvä käydä jatkuvaa keskustelua ja tutkijoiden omaa itsereflektiota. Kirjoituksilla ei ainoastaan analysoida maailmaa, vaan myös luodaan sitä. Esimerkiksi psykiatrian historia esitetään usein eräänlaisena kauhukabinettina keskityttäessä epäonnistumisiin ja vallan väärinkäyttöihin, unohtaen samalla onnistumiset ja pyrkimykset hyvään hoitoon ja kärsimyksen lievittämiseen. Pietikäisen teos ei sorru tällaiseen, vaan Kykkäsen mukaan asennoituu hoitoon ja hoidettaviin myötätuntoisesti samalla huomioiden joidenkin hoitomuotojen jo aikanaan tunnistetun rajuuden.

Mielen ongelmien tutkimukseen keskittyviä julkaisuja

Tämän tekstin loppuun on koottu katsaukseksi teemasaarekkeeseen liittyviä julkaisuja. Julkaisut on jaoteltu löyhästi aihepiirien mukaan, joita ovat tieteiden ja aatteiden historia, filosofia ja teologia, taiteen- ja kirjallisuudentutkimus, kulttuurihistoria, kulttuuriperinnön tutkimus, Suomen historia ja varhaismodernin ajan ja keskiajan historiantutkimus. Listan alussa esitellään muutama nuori tutkija, joilla ei ole vielä julkaisuja.

Kirjallisuuskatsausten tekstilajissa kyseessä on integroivan ja systemaattisen mallin hybridi, jossa kerätty aineisto on luokiteltu ja analysoitu kategorioihin, jotka nousevat itse otannasta (Petticrew 2001, 98; Salminen 2011, 8). Tällä tavoin saadaan luotua selkeyttä monialaiseen ympäristöön, joka pakenee tarkkoja määritelmiä (Torraco 2005,

356). Julkaisulistan tavoitteena on antaa suuntaviivoja siihen, mitkä teemat tutkimuksessa painottuvat.

Julkaisut on ryhmitelty tutkijoiden mukaan. Osasta tutkijoita on lyhyt tutkijaesittely, mutta valitettavasti vuodenvaihteen kysely ei tavoittanut kaikkia. Toimittajien tuntemilta tutkijoilta on tästä huolimatta otettu mukaan julkaisuja, joskin tällöin ilman tutkijaesittelyä. Oma valitettava puutteensa on sosiologien uupuminen listauksesta lähes kokonaan. Sosiologien keskuudessa mieleen ja mielenterveyteen liittyvät teemat ovat kiinnostaneet pitkään ja laajalti, mutta kyseisen tutkimuksen systemaattinen kokoaminen ja ryhmittely vaatisi jälleen aivan omanlaistaan asiantuntijuutta. Johdantotekstin kirjoittajista Mäkilä on kiinnostunut masennusta koskevasta tutkimuksesta ja jo tämän aiheen ympäriltä löytyy Suomesta paljon ansiokasta tutkimusta, jota ovat tehneet muun muassa valtiotieteiden tohtori, Itä-Suomen yliopiston sosiologian professori Ilpo Helén, valtiotieteiden tohtori, erikoistutkija Lotta Hautamäki ja yhteiskuntatieteiden tohtori, yliopistotutkija Sanna Rikala.

Kyselyssä tutkijoita pyydettiin kertomaan oman oppiaineensa tai tieteenalansa sekä nimenomaan mielenterveyteen liittyvät tutkimusintressinsä ja näkökulmansa. Toiveena on, että lista hyödyttää uusia kentälle tulevia tutkijoita sekä aiheesta kiinnostuneita opiskelijoita mutta myös kokeneempia tutkijoita esimerkiksi monitieteisemmän verkostoitumisen näkökulmasta. Iloisia lukuhetkiä teemasaarekkeen parissa ja jatketaan rohkeasti keskusteluja yli tieteenrajojen!

Annastiina Mäkilä, FM, kulttuurihistorian väitöskirjatutkija, Kulttuurin ja terveyden tutkimusyksikön koordinaattori, Turun yliopisto.

Pekka Pietilä, FM, yleisen historian väitöskirjatutkija, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto.

Viitteet

[1] *LATE, Laadullisen terveystutkimuksen tutkijaverkosto*, <https://laadukas.wordpress.com/>. [Haettu 12.8.2021]

[2] Opintokokonaisuudesta tarkemmin ks. Mäkilä 2021.

Asklepios-opintokokonaisuuden 10-vuotisjuhlia vietettiin vuonna 2011. ks. lääketieteellisen tiedekunnan koulutuksen verkkolehti *Kipinä* 3/2011, sivu 17.

[3] *Kulttuurin ja terveyden tutkimusyksikkö*, <https://www.utu.fi/fi/yliopisto/humanistinen-tiedekunta/kulttuurin-ja-terveyden-tutkimusyksikko>. [Haettu 12.8.2021]

[4] *Kipinä-verkkojulkaisu*, <https://sites.utu.fi/kipina/>. [Haettu 12.8.2021]

[5] About SELMA, *SELMA*, <https://selmacentre.com/about-selma/>. [Haettu 12.8.2021]

[6] Marja-Liisa Honkasalon johdolla toimi vuosina 2013–2016 Suomen Akatemian rahoittama projekti *Mieli ja toinen*, jossa monitieteinen tutkijaryhmä tutki kumman kokemusta. *Mind and the Other*, <https://mindandother.wordpress.com/>. [Haettu 12.8.2021]

Valtiotieteiden tohtori, lääketieteen antropologi Susanne Ådahl on juuri julkaissut äänien kuulemisesta osana äänien kuulemiseen liittyvää monitieteistä tutkimusprojektia (Ådahl 2021).

[7] About KULTVA, *Kultva*, <https://blogit.utu.fi/kultva/about-kultva/>. [Haettu 12.8.2021]

[8] *Kielen ja hyvinvoinnin tutkimuskeskus, LaWe*, <https://sites.utu.fi/lawe/>. [Haettu 12.8.2021]

[9] *Tunteiden historian tutkijoiden verkosto*, <https://tunteidenhistoriantutkimus.wordpress.com/>. [Haettu 12.8.2021]

HEX – Kokemuksen historian huippuyksikkö, <https://www.tuni.fi/fi/tutkimus/hex-kokemuksen-historian-huippuyksikko>. [Haettu 12.8.2021]

[10] 2nd QRMH Qualitative Research on Mental Health Conference, 9–11 June 2008, Tampere Hall, Tampere Finland; Ks. myös kahdeksannen Qualitative Research on Mental Health -konferenssin kotisivut osoitteessa: <https://www.qrmh8.com/> [Haettu 24.4.2021].

[11] Ks. esim. LÄÄKA438 Kirjallisuutta lääkäreille 2 op, *Opinto-oppaat, Lääketieteen yksikkö 2012–2015, Tampereen yliopisto*, https://www.tuni.fi/archive/studyguide_uta/opintojakso7c25-3.html?id=26612&lang=fi&lvv=2013&uiLang=fi. [12.8.2021]

[12] *DemOldCult*, <https://demoldcult.wordpress.com/>. [Haettu 12.8.2021]

[13] *Helsinki Network for Philosophy of Psychiatry*, <https://blogs.helsinki.fi/philosophy-of-psychiatry/>. [Haettu 12.8.2021]

[14] KMTT-verkoston voi liittyä lähettämällä sähköpostia Saara Jäntille osoitteeseen: saara.j.jantti@jyu.fi.

[15] MUTA1102 Kulttuurinen mielenterveystutkimus (5 op), *Opinto-opas 2020–23, Jyväskylän yliopisto*, <https://opinto-opas.jyu.fi/2020/fi/opintojakso/muta1102/>. [Haettu 12.8.2021]

[16] CFP/Esitelmäkutsu mainittuun seminaariin, joka järjestetään 11.–12.11.2021 Jyväskylän yliopistossa: Pysäkillä? Missä menet, kulttuurinen mielenterveystutkimus?, *Muistoihin kaivertuneet tilat*, <https://muistoihinkaivertuneet.wordpress.com/blogi/>. [Haettu 12.8.2021]

[17] *Hyvinvoinnin ja terveyden tutkijaverkosto HYTTI*, <https://www.jyu.fi/hytk/fi/tutkimus/tutkimusverkostot/terveyden-ja-hyvinvoinnin-tutkijaverkosto>. [Haettu 12.8.2021]

[18] Kinnunen, Anna & Kirsi Hänninen toim. 2016. Teemanumero: Hulluus. *Elore* 23, 1, <https://journal.fi/elore/issue/view/5473>. [Haettu 12.8.2021]

2014. Teemanumero: Hulluus & kuolema. *niin & näin* 83, 4, <https://netn.fi/fi/lehti/niin-nain-414>. [Haettu 12.8.2021]

2021. Teemanumero: Kriittisiä näkökulmia terveyteen, sairauteen ja lääketieteeseen. *niin & näin* 90, 2, <https://netn.fi/fi/lehti/niin-nain-221>. [Haettu 12.8.2021]

[19] *Vammaisuuden vaiettu historia*, <https://www.vammaisuudenhistoria.fi/>. [Haettu 12.8.2021]

Ilmiö-mediassa huomioitiin mielenterveysteema heti julkaisun alkuvaiheessa ja se julkaisikin siitä kolmiosaisen sarjan vuonna 2018. Lisätietoa: Avainsana: mielenterveys, *Ilmiö*, <https://ilmiomedia.fi/avainsana/mielenterveys/>. [Haettu 12.8.2021]

[20] Lääketieteen historiasta laajemmallekin levinneen näkökulman muutoksen syntyä on monesti esitetty palautuvaksi Roy Porterin klassiseen artikkeliin vuodelta 1985 (Porter 1985).

Kirjallisuus

Ahlbeck, Jutta, Päivi Lappalainen, Kati Launis, Kirsi Tuohela & Jasmine Westerlund toim. 2015. *Kipupisteissä. Sairaus, kulttuuri ja modernisoituva Suomi*. Utukirjat 8. Turku: UTU, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8350-6>. [Haettu 12.8.2021]

Honkasalo, Marja-Liisa & Hannu Salmi toim. 2012. *Terveyttä kulttuurin ehdoilla. Näkökulmia kulttuuriseen terveystutkimukseen*. Turku: k&h, Turun yliopisto.

Honkasalo, Marja-Liisa, Hannu Salmi & Veikko Launis. 2012. Johdanto. Teoksessa *Terveyttä kulttuurin ehdoilla – näkökulmia kulttuuriseen terveystutkimukseen*, toim. Marja-Liisa Honkasalo & Hannu Salmi, 7–24. Turku: k&h, Turun yliopisto.

Hong, Young Joo. 2021. Madness and historical reality of peripheral voices. Book review on Tuomas Laine-Frigren, Jari Eilola & Markku Hokkanen eds. (2018) *Encountering Crises of the Mind. Madness, Culture and Society, 1200s–1900s*. *J@rgonia* 19, 37: 174–177, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202108304708>. [Haettu 31.8.2021]

Hänninen, Vilma & Senni Timonen. 2004. "Huoli" ja "masennus". Kärsimyksiä ennen ja nyt. Teoksessa *Arki satuttaa. Kärsimyksiä suomalaisessa nykypäivässä*, toim.

Marja-Liisa Honkasalo, Terhi Utriainen & Anna Leppo, 193–225. Tampere: Vastapaino.

Jäntti, Saara, Kirsi Heimonen, Sari Kuuva & Annastiina Mäkilä toim. 2019a. *Hulluus ja kulttuurinen mielenterveystutkimus*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 125. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7706-1>. [Haettu 12.8.2021]

Jäntti, Saara, Kirsi Heimonen, Sari Kuuva & Annastiina Mäkilä. 2019b. Hulluus kulttuurisena kysymyksenä. Teoksessa *Hulluus ja kulttuurinen mielenterveystutkimus*, toim. Saara Jäntti, Kirsi Heimonen, Sari Kuuva & Annastiina Mäkilä, 9–45. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 125 Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7706-1>. [Haettu 12.8.2021]

Komulainen, Katri, Hannu Rätty & Jussi Silvonen toim. 2006. *Hulluudesta itsehallintaan. Uuden historian näkökulmia psyykkisiin ilmiöihin ja ammattikäytäntöihin*. Psykologian tutkimuksia 25. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Kykkänen, Emmi. 2021. Sympatiaa eilisen ja tämän päivän hulluille. Kirja-arvio teoksesta Petteri Pietikäinen (2020) *Kipeät sielut. Hulluuden historia Suomessa*. *J@rgonia* 19, 37: 178–183, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202108304709>. [Haettu 31.8.2021]

Laine-Frigren, Tuomas, Jari Eilola & Markku Hokkanen eds. 2019. *Encountering Crises of the Mind. Madness, Culture and Society, 1200s–1900s*. History of science and medicine library 57. Leiden: Brill.

Miettinen, Erika. 2021. Kirjallisuuden särkyneet mielet. Kirja-arvio teoksesta Anna Ovaska (2020) *Fictions of Madness. Shattering Minds and Worlds in Modernist Finnish Literature*. *J@rgonia* 19, 37: 184–189, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202108304710>. [Haettu 31.8.2021]

Mäkilä, Annastiina. 2021. ”Asklepios: kulttuurin ja terveyden tutkimuksen opintokokonaisuus”, *Dialogiablogi*, julkaistu 16.4.2021, <https://blogit.utu.fi/soteakatemia/asklepios-kulttuurin-ja-terveyden-tutkimuksen-opintokokonaisuus/>. [Haettu 12.8.2021]

Ovaska, Anna. 2020. *Fictions of Madness. Shattering Minds and Worlds in Modernist Finnish Literature*. Helsinki: University of Helsinki, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-5743-0>. [Haettu 12.8.2021]

Petticrew, Mark. 2001. Systematic Reviews from Astronomy to Zoology: Myths and Misconceptions. *British Medical Journal* 322, 7278: 98–101.

Pietikäinen, Petteri. 2020. *Kipeät sielut. Hulluuden historia Suomessa*. Helsinki: Gaudeamus.

Porter, Roy. 1985. The Patient’s View – Doing Medical History from Below. *Theory and Society* 14: 175–198.

Rantala, Päivi. 2021. Monitieteinen teos hulluudesta lisää ymmärrystä vaikeasti sanallistettavista ilmiöistä ja kokemuksista. Kirja-arvio teoksesta Jäntti, Saara, Kirsi, Heimonen, Sari, Kuuva, Sari ja Annastiina Mäkilä toim. (2019) *Hulluus ja kulttuurinen mielenterveystutkimus*. *J@rgonia* 19, 37: 190–194, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202104272505>. [Haettu 31.8.2021]

Salmenniemi, Suvi, Johanna Nurmi, Inna Perheentupa & Harley Bergroth eds. 2020. *Assembling Therapeutics. Cultures, Politics and Materiality*. New York: Routledge.

Salminen, Ari. 2011. *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin*. Vaasan yliopiston opetusjulkaisuja 62. Vaasa: Vaasan yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-349-3>. [Haettu 12.8.2021]

Torraco, Richard J. 2005. Writing Integrative Literature Reviews: Guidelines and Examples. *Human Resource Development Review* 4, 3: 356–367, <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1534484305278283>. [Haettu 12.8.2021]

Wrede, Sirpa. 2006. “Verkkoon!”, *LATE-kolumni*, julkaistu 20.2.2006, <https://laadukas.wordpress.com/2012/03/05/post35/>. [Haettu 12.8.2021]

Ådahl, Susanne. 2021. *Äänten kuulijoiden kokemukset – tuloksia laadullisesta tutkimuksesta*. Suomen moniääniset ry, https://moniaaniset.fi/data/documents/Aanten_kuulijoiden_kokemukset.pdf. [Haettu 12.8.2021]

Talven 2020–2021 aikana koottu ja luokiteltu kulttuurisen mielenterveystutkimuksen tutkija- ja julkaisuluettelo. Luettelo ei ole kattava, vaan suuntaa antava.

Nuoret tutkijat, joilla ei ole vielä julkaisuja

Reeta Karjalainen. Tieteenala: Soveltava kielitiede. **Tutkimusintressit:** Mielenterveyden ja erityisesti mielenterveysongelmien representaatiot ja huumori internet-meemeissä. **Näkökulma:** Multimodaalinen diskurssianalyysi mielenterveysongelmien huumorista ja representaatioista mielenterveyteen liittyen ja miten nämä representaatiot linkittyvät mielenterveyttä koskeviin yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin ilmiöihin laajemmin.

Erika Miettinen. Tieteenala: Kirjallisuus. **Tutkimusintressit:** Hän tutkii ensisijaisesti mielen toiminnan sekä mielen terveyden ja sairauden rajankäyntien rakentumista ja kuvaamista kirjallisuudessa. Näkökulma on fiktiivisissä mielissä, sekä kysymyksessä siitä, miten fiktiivinen teksti voi osallistua mielenterveydestä ja sairaudesta käytävään keskusteluun sekä osaltaan haastaa diagnostista kulttuuria ja siinä muodostuvia

diskursseja. **Näkökulma:** Teoreettinen tausta kertomuksetutkimuksellisissa, erityisesti jälkiklassisen narratologian teorioissa sekä kulttuurisessa mielenterveystutkimuksessa. Hän tarkastelee, miten fiktiivisten mielten rakentuminen ja järkkäminen ilmenee romaaneissa sekä sisällön että rakenteen tasolla.

Pekka Pietilä. Tieteenala: Historia. **Tutkimusintressit:** Hän tutkii kaksisuuntaisen mielialahäiriön etiologian eli syyopin kehitystä suomalaisella psykiatrian kentällä, sekä sitä, kuinka nämä muutokset vaikuttivat Suomessa mielenterveyspolitiikkaan 1950–1980-luvulla. Kiinnostuksen kohteena psykiatria ja lääketiede laajemminkin yhteiskunnallisina toimijoina eri aikakausilla. **Näkökulma:** Ideoiden ja innovaatioiden yllirajaisissa leviämismekanismeissa sekä niiden (sosiaali-)poliittisissa seuraamuksissa, ja kuinka näitä tunnistetaan diskursiivisista rakenteista.

Young Joo Hong. Discipline: Cultural History. **Research interests:** Depression as discourse, culture-related syndromes. **Perspective:** From her perspective, depression is a medical discourse, it is a symptom, but it is also emotion of everyday life. Additionally, depression as a 'medical' subject is never limited to the mental health problems alone but rather is tightly connected with 'non-medical' issues such as the national governance, knowledge society, cultural values, and historical memory.

Tieteiden ja aatteiden historia

Markku Hokkanen ja Kalle Kanaoja

- ❖ Hokkanen, Markku & Kalle Kanaoja eds. 2019. *Healers and Empires in Global History. Healing as Hybrid and Contested Knowledge*. Cambridge Imperial and Post-colonial Studies Series. Cham: Palgrave MacMillan.

Eve-Riina Hyrkäs. Tieteenala: Tieteiden ja aatteiden historia. **Tutkimusintressit:** Lääketieteellisen psykosomatiikan/mielen ja kehon vuorovaikutuksen historia Suomessa. **Näkökulma:** Hän tekee tutkimusta Oulun yliopiston PROF13-hankkeessa, jonka historiallinen osuus tarkastelee fibroottisten sairauksien yhteiskunnallisia ja psykososiaalisia ulottuvuuksia sodanjälkeisessä Suomessa. Tapaustutkimukset käsittelevät mielen ja kehon sairauksien ja oireiden rajapintoja.

Mikko Myllykangas. Tieteenala: Tieteiden ja aatteiden historia. **Tutkimusintressit:** Itsemurhan historia, psykiatrian historia, sosiaalipsykiatrian historia, psykiatrisen epidemiologian historia. **Näkökulma:** Tieteenhistoria yhdistettynä sosiaalihistorialliseen kontekstiin.

- ❖ Myllykangas, Mikko & Eve-Riina Hyrkäs. 2020. *Adaptation to the New Normal—Maternal Employment in the Framework of Psychosomatic and*

- Stress Discourse in Finland from the 1950s to the Early 1970s. *Social History of Medicine*, hkaa051, <https://doi.org/10.1093/shm/hkaa052>.
- ❖ Myllykangas, Mikko. 2019. The Social Engineering of Suicide. *Psychiatric Epidemiology and Suicide Research in Finland In the 1960s and 1970s. Medizinhistorisches Journal* 54, 2: 145–168, <https://doi.org/10.25162/mhj-2019-0005>.
 - ❖ Myllykangas, Mikko. 2019. The History of Suicide Prevention in Finland, 1860s–2010s. In *Preventing Mental Illness. Past, Present and Future*, eds. Despo Kritsotaki, Vicky Long & Matthew Smith, 151–170. Mental health in historical perspective. Cham: Palgrave Macmillan.
 - ❖ Myllykangas, Mikko & Katariina Parhi. 2016. The Unjustified Emotions. Child Suicide in Finnish Psychiatry from the 1930s until the 1970s. *Journal of the History of Childhood and Youth* 9, 3: 489–508, <https://muse.jhu.edu/article/629965/pdf>.
 - ❖ Myllykangas, Mikko. 2014. *Rappeutuminen, tiedostamaton vai yhteiskunta? Lääketieteellinen itsemurhatutkimus Suomessa vuoteen 1985*. Acta Universitatis Ouluensis. Series B, Humaniora 120. Väitöskirja. Oulu: Oulun yliopisto, <http://urn.fi/urn:isbn:9789526204468>.

Katariina Parhi. Tieteenala: Tieteiden ja aatteiden historia. **Tutkimusintressit:** Psykiatrian historia, lääketieteen historia, sosiaalisen kontrollin historia, kriminologia. **Näkökulma:** Psykiatrian historia, lääketieteen historia, sosiaalisen kontrollin historia, kriminologia

- ❖ Parhi, Katariina. 2019. Heredity as a burden: Causes of children’s behavioural problems in Finnish psychiatry between the 1920s and 1950s. *Palgrave Communications* 5, 3: 1–8, <https://doi.org/10.1057/s41599-018-0209-2>.
- ❖ Parhi, Katariina. 2017. Boyish Mannerisms and Womanly Coquetry. Patients with the Diagnosis of Transvestitismus in the Helsinki Psychiatric Clinic in Finland, 1954–68. *Medical History* 62, 1: 50–66, <https://doi.org/10.1017/mdh.2017.73>.
- ❖ Parhi, Katariina & Hannu Lauerma. 2018. Joukkosuggestion vallassa: Suomen sisällissotaan ja sitä edeltäneisiin levottomuuksiin osallistuneiden oikeuspsykiatrisen arviointi osana kansallisen eheytyksen politiikkaa. *Lähde – historiatieteellinen aikakauskirja* 15, 1: 25–38, <http://hdl.handle.net/10138/298864>.
- ❖ Parhi, Katariina & Petteri Pietikäinen. 2017. Socialising the anti-social: Psychopathy, psychiatry and social engineering in Finland, 1945–1968. *Social History of Medicine* 30, 3: 637–660. <https://doi.org/10.1093/shm/hkw093>.
- ❖ Parhi, Katariina. 2019. *Sopeutumattomat. Psykopatian historia Suomessa*. Helsinki: Siltala.

Petteri Pietikäinen. Tieteenala: Tieteiden ja aatteiden historia. **Tutkimusintressit:** La longue durée -tyyppinen näkökulma hulluuden historiaan. Diagnoosien historia, mielenterveys, rotu ja yhteiskuntaluokka, hoitojen ja hoitopaikkojen historia,

evolutiivinen näkökulma mielenterveyshäiriöihin. **Näkökulma:** Sosiaalishistoriallisesti orientoitunut aate- ja tieteenhistoria.

- ❖ Pietikäinen, Petteri. 2020. *Kipeät sielut. Hulluuden historia Suomessa*. Helsinki: Gaudeamus.
- ❖ Pietikäinen, Petteri & Jesper Vaczy Kragh eds. 2019. *Social Class and Mental Illness in Northern Europe*. London: Routledge, <https://doi.org/10.4324/9780429432552>.
- ❖ Pietikäinen, Petteri. 2015. *Madness: A History*. London: Routledge.
- ❖ Pietikäinen, Petteri. 2013. *Hulluuden historia*. Helsinki: Gaudeamus.
- ❖ Pietikäinen, Petteri. 2007. *Neurosis and Modernity: The Age of Nervousness in Sweden*. History of Science and Medicine Library 2. Leiden: Brill.
- ❖ Pietikäinen, Petteri ed. 2005. *Modernity and Its Discontents: Sceptical Essays on the Psychomedical Management of Malaise*. Stockholm: Ax:son Johnson Foundation.

Tiia Sudenkaarne

- ❖ Sudenkaarne, Tiia & Katariina Parhi. 2020. Sukupuolen ja seksuaalisuuden lääketieteellisiä tulkintoja: Queer-bioetiikka ja haavoittuvuuden kerrokset historiallisissa psykiatrisissa potilaskertomuksissa. *niin & näin* 2/2020, 145–153, <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2020091669749>.

Filosofia ja teologia

Ahonen, Karoliina

- ❖ Ahonen, Karoliina. 2020. *Suomalainen mielenterveyspolitiikka: Julkisen vallan ohjaus mielenterveyden häiriöön sairastuneiden ihmisoikeuksien turvaamiseksi*. Helsinki: Helsingin yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-5671-6>.

Ylva Gustafsson

- ❖ Gustafsson, Ylva. 2019. Om empatins produktifiering. *Filosofisk Tidskrift* 40, 2: 44–62.
- ❖ Gustafsson, Ylva. 2017. Critical perspectives on evolutionary psychology and morality. In *Evolution, human behaviour and morality: The legacy of Westermarck*, eds. Olli Lagerspetz, Jan Antfolk, Ylva Gustafsson & Camilla Kronqvist, 159–165. New York: Routledge.
- ❖ Gustafsson, Ylva. 2015. Beror autism på avsaknad av en theory of mind-mekanism? *Finsk tidskrift* 2: 33–45, http://www.finsktidskrift.fi/wp-content/uploads/2018/02/ft_2_2015_arkiv.pdf.

Pekka Louhiala

- ❖ Louhiala, Pekka. 2010. There is no alternative medicine. *Medical Humanities* 36, 2: 115–117, <http://dx.doi.org/10.1136/jmh.2010.004358>.
- ❖ Huotarinen, Antti, Hasse Karlsson & Pekka Louhiala. 2009. Aivojen manipulointi psykiatriassa. Teoksessa *Neuroetiikan hyvä ja paha*, toim. Veikko Lounis, 169–191. Kuopio: UNIpress.
- ❖ Louhiala, Pekka. 2007. Intellectual disability. In *Principles of health care ethics*, edits. Richard E. Ashcroft, Angus Dawson, Heather Draper & John R. McMillan, 463–467. Chichester: John Wiley & Sons Ltd.
- ❖ Toivonen, Asta Kristiina, Lindblom-Ylänne, Sari., Pekka Louhiala & Pyörälä, Eeva. 2017. Medical students' reflections on emotions concerning breaking bad news. *Patient Education and Counseling* 100, 10: 1903–1909, <https://doi.org/10.1016/j.pec.2017.05.036>.
- ❖ Ahlzen, Rolf, Martyn Evans, Pekka Louhiala & Raimo Puustinen eds. 2013. *Medical humanities companion: Diagnosis*. London: Radcliffe Publishing, <https://doi.org/10.1201/9781315383712>.
- ❖ Puustinen, Raimo & Pekka Louhiala. 2013. The paradox of placebo – real and sham in medicine. In *Medical Humanities Companion: Treatment*, eds. Pekka Louhiala, Iona Heath and John Saunders, 85–95. London: Radcliffe Publishing.

Åsa Slotte

- ❖ Slotte, Åsa. 2019. *Varför vård? Om anorexi, diagnoser och moralisk förståelse*. Åbo: Åbo Akademis förlag, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-765-924-6>.
- ❖ Slotte, Åsa. 2019. Det etiska sjukdomsbegreppet – ett nytt sätt att förstå vårdidén. *Finsk tidskrift*: 51–60, <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020100883433>.

Pii Telakivi

- ❖ Telakivi, Pii & Valtteri Arstila. 2021. Onko mahdollista rakentaa keinotekoinen mieli? Teoksessa *Tekoöly, ihminen ja yhteiskunta: Filosofisia näkökulmia*, toim. Panu Raatikainen, 87–101. Helsinki: Gaudeamus.
- ❖ Telakivi, Pii. 2020. *Extending the Extended Mind: From Cognition to Consciousness*. Väitöskirja. Filosofisia tutkimuksia Helsingin yliopistosta 49. Helsinki: University of Helsinki, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-6437-7>.
- ❖ Oulanne, Laura, Anna Ovaska, Pii Telakivi & Timo Telakivi. 2015. Aivot, arvot ja kulttuuri psykiatristen rajanvetojen ytimessä. *niin & näin* 4: 135–136, <https://researchportal.helsinki.fi/en/publications/aivot-arvot-ja-kulttuuri-psykiatristen-rajanvetojen-ytimess%C3%A4>.

Sanna Tirkkonen. Tieteenala: Käytännöllinen filosofia. **Tutkimusintressit:** Kokemus- ja ilmiölähtöisyys ja näiden käsitteellistäminen, ruumiillisuus, tunteidenfilosofia (ilmapiirit, tunneilmastot, tunteiden yhteiskunnallisuus),

mielenterveyteen liittyvät eksistentialistiset kysymykset. **Näkökulma:** Ruumiin fenomenologia, yhteiskuntafilosofia, Michel Foucault'n filosofia: esim. hulluuden historia, subjektiviteetin kysymykset.

- ❖ Tirkkonen, Sanna. 2019. What is Experience? Foucauldian Perspectives. *Open Philosophy, Experience in a New Key* 2, 1: 447–461, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202001131146>.
- ❖ Tirkkonen, Sanna. 2019. Yhteinen yksinäisyys: Koetun yksinäisyyden filosofia. *Ajatus* 76, 1: 37–59, <https://journal.fi/ajatus/article/view/88141>.
- ❖ Tirkkonen, Sanna. 2019. ”En vain kyennyt liikkumaan.” Lamaantumiskokemuksen fenomenologia seksuaalisessa väkivallassa. *niin & näin* 26, 4: 37–44, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201912205469>.
- ❖ Tirkkonen, Sanna. 2019. What is the Role of Philosophy in Psychiatry, Thomas Fuchs?. *niin & näin* 26, 4, <https://netn.fi/node/7447>.

Tuomas Vesterinen. Tieteenala: Filosofia ja antropologia. **Tutkimusintressit:** Kiinnostunut mielenterveyshäiriöiden luokitteluun ja selittämiseen liittyvistä tieteenfilosofisista kysymyksistä. Näihin kuuluu mielenterveyshäiriöiden olemus ja kausaalinen selittäminen, häiriöiden kulttuurisidonnaisuus, mielen ja aivojen suhde, sekä normaalin ja patologisen rajanveto. **Näkökulma:** Hän tarkastelee missä mielessä mielenterveysongelmia voidaan pitää somaattisia sairauksia ja biologisia lajeja muistuttavina luonnollisina luokkina. Erityisesti hän on tarkastellut mielenterveysongelmien luokittelun silmukkavaikutusta, eli sitä, miten ilmiöiden luokittelu mielenterveyshäiriöiksi vaikuttavat niihin.

- ❖ Vesterinen, Tuomas. 2020. Identifying the Explanatory Domain of the Looping Effect: Congruent and Incongruent Feedback Mechanisms of Interactive Kinds. *Journal of Social Ontology* 6, 2: 159–185, <https://doi.org/10.1515/jso-2020-0015>.
- ❖ Vesterinen, Tuomas. 2018. Epänormaalin diagnoosi – Mielenterveyshäiriöiden luokittelu on muuttanut käsitystämme normaalista. *Kipinä* 1: 35–39, <https://sites.utu.fi/kipina/arkisto-2/kipina-1-2018/>.
- ❖ Vesterinen, Tuomas. 2014. Mielenterveyshäiriöt luonnollisina luokkina. *niin & näin* 21, 4: 63–66, <https://netn.fi/artikkeli/mielenterveyshairiot-luonnollisina-luokkina>.

Taiteen- ja kirjallisuudentutkimus

Mari Hatavara

- ❖ Hatavara, Mari, Matti Hyvärinen & Jarmila Mildorf. 2017. Narrating Selves in Everyday Contexts: Art, the Literary, and Life Experience. *Style* 51, 3: 293–299, <https://www.jstor.org/stable/10.5325/style.51.3.0293>.

Kirsi Heimonen. Tieteenala: Taiteellinen tutkimus. **Tutkimusintressit:** Ruumiillisuus, tilallisuus, muistot, affektit, kirjoittamisen tavat. **Näkökulma:**

Taiteilija-tutkijana ruumiillinen lähestyminen mm. mielisairaalamuistoihin, jossa taiteelliset teot osana tutkimuksen tulosta.

- ❖ Heimonen, Kirsi. 2020. Lost in intervals: falling in between spaces and tenses. *RIACT Journal of Artistic Research, Creation and Technology*. Themes: Experimentation, temporality, radical doubt, 1: 27–50, http://riact.belasartes.ulisboa.pt/wp-content/uploads/2020/11/RIACT_1.pdf.
- ❖ Heimonen, Kirsi & Sari Kuuva. 2020. A corridor that moves: Corporeal encounters with materiality in a mental hospital. In *Material and Immaterial Cultures of Psychiatry*, eds. Monika Ankele and Benoit Majerus, 334–353. Bielefeld: Transcript Verlag.
- ❖ Heimonen, Kirsi. 2019. Huojunta hulluuden ja outouden rajoilla. Tanssiminen julkisilla paikoilla. Teoksessa *Hulluus ja kulttuurinen mielenterveystutkimus*, toim. Saara Jäntti, Kirsi Heimonen, Sari Kuuva ja Annastiina Mäkilä, 255–280. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 125. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7706-1>.

Saara Jäntti. Tieteenala: Soveltava kielentutkimus, kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tutkimus. **Tutkimusintressit:** Mielisairauksien, mielen järkkymisen ja psykiatrisiin sairauksiin liittyvien kokemuksen, hoidon ja niistä kertomisen paikka- ja kulttuurisidonnaisuus **Näkökulma:** Häntä on erityisesti kiinnostanut potilaan kokemus, sen kerronnallinen ja paikkasidonnainen ulottuvuus ja tavat, joilla psykiatrisen sairaanhoito eri aikoina ja eri paikoissa asemoi potilaita suhteessa tilaan. Hän on kiinnostunut hulluuden representaatioista, kerronnallisuudesta, tilallisuudesta ja ruumiillisuudesta sekä taideperustaisen tutkimuksen mahdollisuuksista tuottaa tietoa mielenterveysongelmien ja niiden hoidon kokemuksista.

- ❖ Jäntti, Saara & Janne Loisa toim. 2018. *Kotiteatteriprojekti: Teatteri toipumisen välineenä -hankkeen loppuraportti*, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7679-8>.
- ❖ Jäntti, Saara. 2017. Home and mental ill-health: twenty dimensions. In *Creative Practices for Improving Health and Social Inclusion*, eds. Javier Saavedra, Alicia Español, Samuel Arias-Sánchez & Marina Calderón-García, 173–183. Seville: University of Seville.
- ❖ Jäntti, Saara. 2014. Koti ja hulluus, koditon hulluus. *niin & näin* 21, 4: 77–79, <https://netn.fi/artikkeli/koti-ja-hulluus-koditon-hulluus>.
- ❖ Jäntti, Saara. 2010. Review Essay: Telling and Retelling Stories of Women, Madness and Feminism. *NORA: Nordic Journal of Feminist and Gender Research* 18, 3: 210–216, <https://doi.org/10.1080/08038740.2010.498329>.

Päivi Kosonen

- ❖ Kosonen, Päivi. 2020. Päiväkirja itsestä ja maailmasta huolehtimisen välineenä. Teoksessa *Päiväkirjojen jäljillä. Historiantutkimus ja omasta elämästä kirjoittaminen*, toim. Maarit Leskelä-Kärki, Karoliina Sjö & Liisa Lalu, 35–54. Tampere: Vastapaino.

- ❖ Kosonen, Päivi. 2019. Towards Therapeutic Reading: part III: forms of shared reading. *Scriptum. Creative Writing Research Journal* 6, 2: 43–57, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201910224563>.
- ❖ Kosonen, Päivi. 2019. Towards Therapeutic Reading: part II: The interactive process of reading. *Scriptum. Creative Writing Research Journal* 6, 1: 17–39, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201903061754>.
- ❖ Kosonen, Päivi. 2018. Towards Therapeutic Reading. Part I: Identity Work. Growth and Development through reading. *Scriptum. Creative Writing Research Journal* 5, 2: 24–47, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201809104056>.

Sari Kuuva. Tieteenala: Taidehistoria, kognitiotiede. **Tutkimusintressit:** Kulttuurinen mielenterveystutkimus. **Näkökulma:** Mielisairaalapotilaiden taide, mielisairaalamalokuvat, tunteet ja ruumiillisuus mielisairaalamalämpäristöissä, mielisairaalamal henkilökunnan lasten kokemukset.

- ❖ Kuuva, Sari. 2019. Hulluuden säikeitä Edvard Munchin taiteessa ja elämässä. Teoksessa *Hulluus ja kulttuurinen mielenterveystutkimus*, toim. Saara Jäntti, Kirsi Heimonen, Sari Kuuva & Annastiina Mäkilä, 49–82. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 125. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7706-1>.
- ❖ Kuuva, Sari. 2018. Mielisairaalamal varjoista. Nostalgia ja melankolia mielisairaalamal-alueella asuneiden lapsuusmuistoissa. *J@rgonia* 16, 31: 12–40, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201805302901>.
- ❖ Kuuva, Sari. 2018. Ruumiillinen tieto sairaalamalämpäristöissä: Valokuvia suomalaisista mielisairaalamalhistoriikkeista. *Ennen ja nyt – historian tietosanomamat* 18, 4, <https://journal.fi/ennenjanyt/article/view/108898>.

Kerttu Lehto. Tieteenala: Informaatiotutkimus, pelitutkimus, kulttuurin ja hyvinvoinnin tutkimus. **Tutkimusintressit:** Taide- ja pelilähtöinen mielenterveyden edistäminen, uusien menetelmien kehittäminen, erilaiset lähestymiskulmat mielenterveyteen. **Näkökulma:** Hän kirjoittaa väitöskirjaa aiheesta roolipelit ja hyvinvointi ja työstää tapaustutkimusta SÄRÖT- hankkeesta, jossa sovellettiin Nordic Larpia mielenterveystyön menetelmäksi.

- ❖ Lehto, Kerttu. 2021. Role-playing games and well-being: Literature review. In *International Journal of Role-Playing*. (Hyväksytty julkaisuun.)

Karoliina Maanmieli. Tieteenala: Kirjoittaminen ja kirjallisuuden oppiaine. **Tutkimusintressit:** Kulttuuri ja hyvinvointi, kirjallisuusterapia ja terapeuttinen kirjoittaminen, traumainformoitu mielenterveystyö, mielisairaalamalmuistot, väkivalta ja pakkokeinot, psykoosi, skitsofrenia ja psykoosin lääkkeetön hoito, omaelämäkerrallinen kirjoittaminen ja mielenterveys. **Näkökulma:** Hän on kirjallisuusterapiaohjaaja ja entinen mielenterveysalan työntekijä. Hän toimii osana traumainformoidun hoidon moniammatillista verkostoa. Aiemmin hän on tutkinut

suomalaisten mielisairaalamuistoja Muistoihin kaivertuneet tilat -hankkeessa sekä tehnyt väitöskirjan psykoosia sairastavien kirjallisuusterapiasta.

- ❖ Maanmieli, Karoliina. 2020. Kirjoittaminen, lukeminen ja kirjallisuusterapia traumatyöskentelyssä. Teoksessa *Yhteinen kieli. Traumatietoisuutta ihmisten kohtaamiseen*, toim. Kati Sarvela & Elisa Auvinen, 124–137. Helsinki: Basam Books.
- ❖ Maanmieli, Karoliina. 2019. Häpeä ja stigma mielisairaaloiden potilaiden ja heidän omaistensa muistoissa. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 56, 3: 181–191, <https://doi.org/10.23990/sa.75490>.
- ❖ Maanmieli, Karoliina. 2019. ”Sain kirjoittaa runoja eräässä huoneessa ja se vapautti mieleni” – hulluuden ja luovuuden kosketuspintoja suomalaisten mielisairaalamuistoissa. *Scriptum. Creative Writing Research Journal* 6, 2: 58–95, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201910224561>.
- ❖ Maanmieli, Karoliina. 2018. Luovat terapiat ja empaattisen kohtaamisen kaipuu suomalaisten mielisairaalamuistojen valossa. *Kirjallisuusterapia* 26, 1–2: 4–9, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201902071458>.

Paavo Manninen

- ❖ Manninen, Paavo. 2019. Psykoanalyysi, kirjallisuus, kirjoittaminen. Keskustelu Mikael Enckellin kanssa. *Kirjallisuusterapia* 27, 1: 4–8.
- ❖ Manninen, Paavo. 2019. "Ihana, hyvä, tosi, siinä kaikki". Transferenssi kirjallisuudentutkimuksessa. *Psykoanalyttinen psykoterapia* 15: 100–122, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201906193302>.

Anna Ovaska. Tieteenala: Kirjallisuudentutkimus. **Tutkimusintressit:** Fiktiivisten ja omaelämäkerrallisten sairauskertomusten ja traumakertomusten tutkimus, kertomuksen etiikka, psykiatrian filosofia ja sairauden fenomenologia, enaktiivinen mielen filosofia, lukemisen fenomenologia. **Näkökulma:** Hän on tutkinut erityisesti sitä, miten ensimmäisen persoonan näkökulmasta kerrotuissa fiktiivisissä ja omaelämäkerrallisissa teksteissä esitetään ja käsitellään mielen sairautta sekä lukijan vuorovaikutusta mielen sairautta kuvaavien tekstien kanssa. Hän tutkii myös sairauskertomuksiin ja niiden lukemiseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja valtasuhteita.

- ❖ Ovaska, Anna. 2020. *Fictions of Madness: Shattering Minds and Worlds in Modernist Finnish Literature*. Väitöskirja. Helsinki: Helsingin yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-5743-0>.

Laura Piippo

- ❖ Piippo, Laura. 2020. *Operatiivinen vainoharha normaalitieteen aikakaudella. Jaakko Yli-Juonikkaan Neuromaanin kokeellinen poetiikka*. Väitöskirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8251-5>.

Jani Tanskanen. Tieteenala: Kirjallisuus. **Tutkimusintressit:** Kulttuurin diagnostisoituminen, psykiatriset diagnoosit kotimaisessa kirjallisuudessa ja mediassa, ”hulluksi” nimeäminen. **Näkökulma:** Nykykulttuurissa ja -mediassa psykiatrisia diagnooseja esiintyy tiuhaan, ja niitä käytetään monin tavoin. Tanskanen tutkii tätä medikalisaation eli yhteiskunnan lääketieteellistymiseen kytkeytyvää ilmiötä kulttuurintutkimuksen näkökulmista tiedon ja vallan yhteenkietoutumiset ja kulttuuriset merkitysneuvottelut huomioiden.

- ❖ Tanskanen, Jani. 2020. Saako julkisuuden henkilön sittenkin diagnosoida? *Lääkärilehti* 75, 41: 2175.
- ❖ Tanskanen, Jani. 2019. "Sanovat minua hulluksi." Hulluuden nimeämisestä ja nimeämisen syistä Arto Paasilinnan Ulvovassa myllärissä. Teoksessa *Hulluus ja kulttuurinen mielenterveystutkimus*, toim. Saara Jäntti, Kirsi Heimonen, Sari Kuuva & Annastiina Mäkilä, 233–253. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 125. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7706-1>.

Kulttuurihistoria

Jutta Ahlbeck

- ❖ Ahlbeck, Jutta, Päivi Lappalainen, Kati Launis & Kirsi Tuohela eds. 2018. *Childhood, Literature and Science – Fragile Subjects*. London: Routledge, <https://doi.org/10.4324/9781315270784>.
- ❖ Ahlbeck, Jutta. 2018. The Nervous Child and the Disease of Modernity. In *Childhood, Literature and Science – Fragile Subjects*, eds. Jutta Ahlbeck, Päivi Lappalainen, Kati Launis & Kirsi Tuohela, 170–183. London: Routledge, <https://doi.org/10.4324/9781315270784>.
- ❖ Ahlbeck, Jutta & Elina Oinas. 2012. Terveys, ruumis ja sukupuoli feministisessä tutkimuksessa. Teoksessa *Terveyttä kulttuurin ehdoilla: Näkökulmia kulttuuriseen terveystutkimukseen*, toim. Marja-Liisa Honkasalo & Hannu Salmi, 131–166. Turku: k&h, Turun yliopisto.
- ❖ Ahlbeck-Rehn, Jutta. 2006. *Diagnostisering och disciplinering: medicinsk diskurs och kvinnligt vainsinne på Själo hospital 1889–1944*. Doktorsavhandling. Åbo: Åbo Akademis förlag, <https://urn.fi/URN:ISBN:951-765-303-4>.

Annikka Immonen. Tieteenala: Kulttuurihistoria. **Tutkimusintressit:** Kiinnostunut ikääntymisen, sairauden kokemuksen ja muistisairauden kulttuurisen ymmärtämisen kysymyksistä. **Näkökulma:** Katoava aika. Muistipolun toimijoiden kokemukseronnassa rakentuva muistisairaahan ajallisuus ja toimijuus.

- ❖ Hallikainen, Merja, Annikka Immonen, Riitta Mönkäre & Pirkko Pihlakari toim. 2019. *Muistisairaahan hoito*. Helsinki: Duodecim.
- ❖ Immonen, Annikka & Marjaana Kanerva. 2016. *Elämänpolun risteyksessä – aineisto eläkkeelle siirtymisen tueksi*. Helsinki: Seurakuntaopisto, <https://www.seurakuntaopisto.fi/wp->

<content/uploads/2018/09/Ela%CC%88ma%CC%88npolun-risteyksess%C3%A4PDF.pdf>.

- ❖ Immonen, Annikka. 2015. Ihan parasta ikää kaikki. Teoksessa *Työ ja henki: Avaimia henkiseen ja hengelliseen työhyvinvointiin*, toim. Marjaana Kanerva & Juha Tanska. 173–184. Helsinki: Kirjapaja.

Tuomas Laine-Frigren. Tieteenala: Historia. **Tutkimusintressit:** Lapsuuden historian ja mielenterveyden historian kohtauspisteet, psykiatrian ja psykologian aate- ja oppihistoria, disability history. **Näkökulma:** Metodologisesti holistinen ja maltillisesti sosiaalikonstruktivistinen. Ideoita, instituutioita, yhteiskunnallisia prosesseja ja kokemuksia tarkasteltava yhdessä.

- ❖ Laine-Frigren, Tuomas. 2019. Children on the Move. Psychiatric Encounters with Child Evacuees Returning to Post-War Finland. In *Social Class and Mental Illness in Northern Europe*, eds. Petteri Pietikäinen & Jesper Vaczy Kragh, 91–111. London: Routledge, <https://doi.org/10.4324/9780429432552>.
- ❖ Laine-Frigren, Tuomas, Markku Hokkanen & Jari Eilola. 2018. Sufferers, specialists, spaces and society: historical approaches to crises of the mind. In *Encountering Crises of the Mind. Madness, Culture and Society, 1200s–1900s*, eds. Tuomas Laine-Frigren, Markku Hokkanen & Jari Eilola, 1–36. History of Science and Medicine Library 57. Leiden: Brill, <https://brill.com/view/title/32591>.

Mona Mannevu. Tieteenala: Monitieteinen tausta, FM kulttuurihistoria, FT sukupuolentutkimus, nyt TIAS-tutkijatohtori 2021-2023, affiliaationi on poliittinen historia. **Tutkimusintressit.** Hän tutkinut työpsykologian historiaa sekä viime vuosikymmeninä ilmentynyttä ”neurokulttuuria” eli popularisoidun neurotieteen ilmaantumisesta yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, taloustieteeseen ja populaariin keskusteluun. Lisäksi olen tarkastellut tunteiden ja työelämän suhdetta monin eri tavoin ja eri aikoina. **Näkökulma:** Yhdistelen tunnehistoriaa sekä kulttuurintutkimuksesta (affektiteoria) ja tieteen ja teknologian tutkimuksesta sovellettuja lähestymistapoja yhteiskuntahistoriaan ja nyky-yhteiskunnassa esiintyvien ilmiöiden tarkasteluun. Lisäksi olen kiinnostunut mielenterveyteen ja hyvinvointiin kytkeytyvästä aate- ja käsitehistoriasta.

- ❖ Mannevu, Mona. 2020. *Ihmiskone töissä: Sotienjälkeinen Suomi tehokkuutta tavoittelemassa*. Helsinki: Gaudeamus.
- ❖ Mannevu, Mona. 2020. Anxious politicians: productivity imperatives in the Finnish Parliament. *European Journal of Cultural and Political Sociology* 7, 4: 409–430, <https://doi.org/10.1080/23254823.2020.1777442>.
- ❖ Kantola, Anu, Hannele Seeck & Mona Mannevu. 2019. Affect in governmentality: top executives managing the affective milieu of market liberalisation. *Organization* 26, 6: 761–782, <https://doi.org/10.1177/1350508418821002>.

- ❖ Mannevuori, Mona. 2015. *Affektitehdas. Työn rationalisoinnin historiallisia jatkumoa*. Annales Universitatis Turkuensis C 406. Väitöskirja. Turku: Turun yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-6134-4>.
- ❖ Mannevuori, Mona. 2012. Julman optimistista onnellisuuspolitiikkaa. Teoksessa *Erot ja etiikka feministisessä tutkimuksessa*, toim. Kirsti Lempiäinen, Taru Leppänen & Susanna Paasonen, 163–184. Turku: Utukirjat.

Annastiina Mäkilä. Tieteenala: Kulttuurihistoria. **Tutkimusintressit:** Eri tahojen määritelmät masennuksesta ja sitä kautta käsitykset mielen terveydestä ja sairaudesta, normaalista ja epänormaalista toiminnasta. Tieteen ja tiedon historia. Arjessa jaettu ymmärrys. **Näkökulma:** Kuinka mieltä koskeva jaettu tieto ja käsitykset muokkaavat toisaalta yksityistä kokemusta ja toisaalta kulttuurissa ja yhteiskunnassa tehtäviä päätöksiä ja toimintaa.

- ❖ Jari Eilola, Petteri Impola, Annastiina Mäkilä & Anna Niiranen. 2018. Alati ajankohtainen terveys. [Johdanto Terveys, yksilö ja yhteiskunta - teemanumeroon]. *J@rgonia* 16, 31: 1–11, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201805302900>.
- ❖ Mäkilä, Annastiina. 2019. Käsityksiä masennuksesta ja itseen kohdistuvasta negatiivisuudesta 1900-luvun lopun psykologian opinnoissa. Teoksessa *Hulluus ja kulttuurinen mielenterveystutkimus*, toim. Saara Jäntti, Kirsi Heimonen, Sari Kuuva & Annastiina Mäkilä, 283–304. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 125. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7706-1>.
- ❖ Mäkilä, Annastiina. 2021. Diagnoosina työtön. Työn ongelmien patologistointi 1980–1990-luvuilla. *Historiallinen Aikakauskirja* 119, 2: 238–251, https://www.historiallinenaikakauskirja.fi/wp-content/uploads/2021/06/HAik_2_2021_Ma%CC%88kila%CC%88.pdf.

Anu Salmela

- ❖ Salmela, Anu. 2011. Järkensä menettäneet – henkensä hukanneet. Mielenhäiriöt naisten itsemurhien selittäjänä 1800-luvun lopun Suomessa. *Hybris* 3/2011, <https://hybrislehti.squarespace.com/jrkens-menettneet-henkens-hukanneet>.
- ❖ Salmela, Anu. 2015. Hulluuden vallassa? Neuvottelu itsemurhan sairausluonteesta 1800-luvun jälkipuolen tuomioistuimissa. Teoksessa *Kipupisteissä. Sairaus, kulttuuri ja modernisoituva Suomi*, toim. Ahlbeck, Jutta, Päivi Lappalainen, Kati Launis, Kirsi Tuohela & Jasmine Westerlund, 105–132. Utukirjat 8. Turku: UTU, <https://www.utupub.fi/handle/10024/151115>.
- ❖ Salmela, Anu. 2018. Fleshy Stories. New Materialism and Female Suicides in Late Nineteenth-Century Finland. *International Journal of History, Culture and Modernity* 6, 1: 1–27. <https://doi.org/10.18352/hcm.545>.

- ❖ Salmela, Anu. 2017. *Kuolemantekojä. Naisten itsemurhat 1800-luvun jälkipuolen tuomioistuinprosesseissa*. Annales Universitatis Turkuensis C 440. Väitöskirja. Turku: Turun yliopisto, <https://www.utupub.fi/handle/10024/143614>.

Kirsi Tuohela. Tieteenala: Kulttuurihistoria. **Tutkimusintressit:** Psykkisen sairastamisen omaelämäkerrat, psykkisen sairastamisen kokemushistoria (sairauden kokemus, hoidon ja hoitojärjestelmien kokemus), melankolian kulttuurihistoria, naisten ja lasten historia, psykiatrisen kulttuurin historia. **Näkökulma:** Life writing, elämän kerronta, omaelämäkerrat, naisten kirjoittaminen, melankolian kokemushistoria.

- ❖ Tuohela, Kirsi. 2008. *Huhtikuun tekstit. Kolmen naisen koettu ja kirjoitettu melankolia 1870–1900*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1161. Väitöskirja. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, <https://www.utupub.fi/handle/10024/36137>.
- ❖ Tuohela, Kirsi. 2015. Sielun ja mielen sairaus – Varhaiset psykkisen sairastamisen omaelämäkerrat Suomessa. Teoksessa *Kipupisteissä. Sairaus, kulttuuri ja modernisoituva Suomi*, toim. Jutta Ahlbeck, Päivi Lappalainen, Kati Launis, Kirsi Tuohela & Jasmine Westerlund, 195–233. Utukirjat 8. Turku: UTU, <https://www.utupub.fi/handle/10024/151115>.
- ❖ Tuohela, Kirsi. 2018. Hospitalised: Patients' Voices in 19th-Century Finnish Newspapers. In *Encountering Crises of the Mind: Madness, Culture and Society, 1200s–1900s.*, eds. Tuomas Laine-Frigren, Jari Eilola & Markku Hokkanen, 113–138. History of Science and Medicine Library 57. Leiden: Brill, <https://brill.com/view/title/32591>.
- ❖ Tuohela, Kirsi. 2019. Sammanbrott och tillfrisknanden. Kvinnors livsberättelser om psykiska kriser, *Historiska Och Litteraturhistoriska Studier* 94: 77–102, <https://doi.org/10.30667/hls.77646>.
- ❖ Tuohela, Kirsi & Ritva Hapuli. 2015. Mielen ja maailman taistelutantereet. Hajoamisen ja kauhun kokemuksia naisten teksteissä. Teoksessa *Nainen kulttuurissa, kulttuuri naisessa*, toim. Viola Parente-Čapková, Heidi Grönstrand, Ritva Hapuli & Kati Launis, 155–180. Cultural history – kulttuurihistoria 13. Turku: Turun yliopisto, https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/118589/Nainen_kulttuurissa_kulttuuri_naisessa.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

Kulttuuriperinteen tutkimus

Anna Kinnunen. Tieteenala: Perinteen- ja kulttuurintutkimus. **Tutkimusintressit:** Mielen sairastamiseen kytkeytyvät kulttuuriset käsitykset ja merkitykset, kulttuurisen ajattelun jatkuvuudet ja katkokset, poikkeavuuden määrittäminen mielen sairastamisen kontekstissa, mielen sairastamisen määrittämisen moraaliset ulottuvuudet. **Näkökulma:** Kulttuurintutkimuksen, erityisesti tulkitsevan antropologian ja mikrohistorian.

- ❖ Kinnunen, Anna. 2020. *Johtolankoja hulluuteen. Tutkimus mielen sairastamiseen kytkettyistä kulttuurisista käsityksistä*. Kultaneito XX. Väitöskirja. Joensuu: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura.

Maija Könönen. Tieteenala: Venäläinen kirjallisuus ja kulttuuri. **Tutkimusintressit:** Venäläinen “hulluus”. Dementia. **Näkökulma:** Hän tarkastelee molempia kulttuurisina ilmiönä (ilmenemismuodot, merkitykset, funktiot, diskurssit yhteiskunnallisessa ja kulttuurisessa kontekstissa).

- ❖ Könönen, Maija. 2020. Contemporary Narratives of Senility. *Laboratorium: Russian Review of Social Research* 12, 2: 169–186, <https://doi.org/10.25285/2078-1938-2020-12-2-169-186>.
- ❖ Könönen, Maija & Andrei Rogatchevski eds. 2017. Madness and Literature. *Wiener Slawistischer Almanach* 80: 5–116. Berlin: Peter Lang, <https://doi.org/10.3726/b14127>.
- ❖ Könönen, Maija. 2012. A Holy Fool or a Delirious Lunatic – Madness as a Virtue in Russian Literature. *Wiener Slawistischer Almanach* 70: 5–29.
- ❖ Könönen, Maija. 2008. Me, the Madman – Writing the Self in Russian Diary-Fiction. *Scando-Slavica* 54, 1: 79–101, <https://doi.org/10.1080/00806760802494208>.
- ❖ Könönen, Maija. 2020. Näkökulma: Onko väliä miten dementiasta puhutaan? *Lääkärilehti* 75, 34: 1588–1589, <https://www.laakarilehti.fi/ajassa/nakokulmat/onko-valia-miten-muistisairaista-puhutaan/>.
- ❖ Könönen, Maija. 2010. Nikolai Gogol’s Diary of a Madman and European Diary Fiction. In *Europe – Evropa: Crosscultural Dialogues between the West, Russia, and Southeastern Europe*, eds. Maija Könönen & Juhani Nuorluoto, 115–131. Acta universitatis Upsaliensis, Studia multiethnica Upsaliensia 18. Uppsala: Uppsala universitet.
- ❖ Könönen, Maija. 2007. ‘Notes of a Madman’ as a St. Petersburg Bachelor’s Discourse. In *Varietas et concordia. Essays in Honour of Professor Pekka Pesonen On the Occasion of His 60th Birthday*, eds. Ben Hellman, Tomi Huttunen & Gennadi Obatnin, 50–63. Slavica Helsingiensia 31. Helsinki: University of Helsinki.

Suomen historia

Ville Kivimäki. Tieteenala: Historia. **Tutkimusintressit:** Traumaattiset sotakokemukset ja sotapsykiatria, sodan aiheuttamat psyykkiset vammat sodan jälkeen, historia ja posttraumaattinen muisti. **Näkökulma:** Sosiaali- ja kulttuurihistoria, tarkemmin kokemushistoria ja tunteiden historia, jossain määrin myös käsite- ja aatehistoria.

- ❖ Kivimäki, Ville. 2018. Traumaperäinen stressihäiriö ja historia: Diagnoosista historiantutkimuksen käsitteeksi. Teoksessa *Menneisyyden rakentajat: Teoriat historiantutkimuksessa*, toim. Matti O. Hannikainen, Mirkka Danielsbacka & Tuomas Tepora, 94–115. Helsinki: Gaudeamus.

- ❖ Kivimäki, Ville. 2013. *Murtuneet mielet: Taistelu suomalaissotilaiden hermoista 1939–1945*. Helsinki: WSOY.
- ❖ Kivimäki, Ville. 2013. *Battled Nerves: Finnish Soldiers' War Experience, Trauma, and Military Psychiatry, 1941–44*. Pohjoismaiden historian väitöskirja: Åbo Akademi.
- ❖ Kivimäki, Ville. 2012. Militärpsykologi och föränderliga uppfattningar om män: Finländska soldater som föremål för psykologiska observationer 1944–1956. *Historisk tidskrift för Finland* 97, 1: 95–126, <https://journal.fi/hf/issue/view/3508>.
- ❖ Kivimäki, Ville. 2006. Psykiatrien paperisota. Suomalaissotilaiden psyykkisten vammojen diagnoosit ja hoito toisen maailmansodan aikana. *Historiallinen Aikakauskirja* 104, 3: 235–254, <https://urn.fi/URN:NBN:fi:ELE-1367123>.

Anu Rissanen. Tieteenala: Historia, Suomen historia. **Tutkimusintressit:** Psykiatrian historia yleensä, mielisairanhoidon historia, hoitomuodot ja niiden soveltaminen, potilaan kokemukset, taideterapian muotoutuminen. **Näkökulma:** Väitöskirjan artikkeleissa hän on keskittynyt hoitomuotojen ja niiden soveltamisen historiaan sekä potilaan kokemuksiin sairaalaympäristössä. Häntä kiinnostaa löytää erilaisista lähteistä potilas olipa hänestä kirjattu tietoja hoitohenkilökunnan näkökulmasta tai hänen itsensä kirjaamana.

- ❖ Rissanen, Anu. 2019. Veden merkitys mielisairaaloiden muuttuvissa hoitokulttuureissa. Teoksessa *Hulluus ja kulttuurinen mielenterveystutkimus*, toim. Saara Jäntti, Kirsi Heimonen, Sari Kuuva & Annastiina Mäkilä, 83–106. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 125. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7706-1>.
- ❖ Rissanen, Anu. 2018. Silmitön ja väkivaltainen: erään mielisairaalapotilaan ura 1900-luvulla. *J@rgonia* 16, 31: 41–66, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201805302902>.
- ❖ Rissanen, Anu. 2018. “Treatment and rehabilitation: Patients’ Work in Finnish Mental Institution”. In *Encountering The Crises of the Mind. Madness, Culture and Society, 1200s–1900s*, eds. Tuomas Laine-Frigren, Jari Eilola and Markku Hokkanen, 196–221. History of Science and Medicine Library 57. Leiden: Brill, <https://brill.com/view/title/32591>.

Juha Siltala

- ❖ Siltala, Juha. 2009. *Sisällissodan psykohistoria*. Helsinki: Otava.

Varhaismodernin ajan ja keksiajan historiantutkimus

Jari Eilola

- ❖ Eilola, Jari. 2018. Defining and Treating Madness in Local Communities of Early Modern Finland. In *Encountering Crises of the Mind. Madness, Culture*

and Society, 1200s–1900s, eds. Tuomas Laine-Frigren, Markku Hokkanen & Jari Eilola, 69–87. History of Science and Medicine Library 57. Leiden: Brill, <https://brill.com/view/title/32591>.

- ❖ Eilola, Jari. 2009. Moral transgression and illness in the Early Modern North. *Asclepio* 61, 1: 219–242, <https://doi.org/10.3989/asclepio.2009.v61.i1.279>.

Sari Katajala-Peltomaa. Tieteenala: Historia. **Tutkimusintressit:** Keskiajan uskonnolliset mielenterveyden häiriöiden määrittämis- ja parantamismenetelmät yleiseurooppalaisessa kontekstissa. **Näkökulma:** Paholaisen riivaus ja paranemishmeett myöhäiskeskiajalla.

- ❖ Katajala-Peltomaa, Sari. 2020. *Demonic Possession and Lived Religion in Later Medieval Europe*. Oxford: Oxford University Press.
- ❖ Katajala-Peltomaa, Sari & Susanna Niiranen eds. 2014. *Mental (Dis)Order in Later Medieval Europe*. Later Medieval Europe 12. Leiden: Brill, <https://brill.com/view/title/24940>.

Riikka Miettinen

- ❖ Miettinen, Riikka. 2020. ‘Disabled’ Minds: Mental Impairments and Dis/ability in Early Modern Sweden. *Frühneuzeit-Info* 31, (Special issue) Thema: Disability in Early Modern Europe: 54–69. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202103102483>.
- ❖ Miettinen, Riikka. 2019. *Suicide, Law, and Community in Early Modern Sweden*. World Histories of Crime, Culture and Violence. Cham: Palgrave Macmillan.
- ❖ Miettinen, Riikka. 2019. Itsemurha varhaismodernilta ajalta nykypäivään. Teoksessa *Suomalaisen kuoleman historia*, toim. Ilona Pajari, Jussi Jalonen, Riikka Miettinen & Kirsi Kanerva, 183–207. Helsinki: Gaudeamus.
- ❖ Miettinen, Riikka. 2017. ”Lord, have mercy on me”. Spiritual Preparations for Suicide in Early Modern Sweden. In *Dying Prepared in Medieval and Early Modern Northern Europe*, eds. Anu Lahtinen & Mia Korpiola, 160–186. The Northern World 82. Leiden: Brill, <https://brill.com/view/title/26931>.
- ❖ Miettinen, Riikka. 2017. Hullut, pahat, olosuhteiden uhrin? Eettiset kysymykset itsemurhien historian tutkimuksessa. Teoksessa *Historiantutkimuksen etiikka*, toim. Satu Lidman, Anu Koskivirta & Jari Eilola, 139–162. Helsinki: Gaudeamus.
- ❖ Miettinen, Riikka. 2016. Oman käden kautta – Itsemurhan historian merkitys. Teoksessa *Mitä väliä on historialla?* toim. Tiina Miettinen & Raisa Toivo, 155–174. Tampere: Tampere University Press, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9969-2>.
- ❖ Miettinen, Riikka. 2013. Gendered Suicide in Early Modern Sweden and Finland. In *Gender in Late Medieval and Early Modern Europe*, eds. Marianna Muravyeva & Raisa Maria Toivo, 173–190. Routledge Research in Gender and History 14. New York: Routledge.

Susanna Niiranen. Tieteenala: Yleinen historia ja romaaninen filologia. **Tutkimusintressit:** Keskiajan mielenhäiriöt ja niiden hoito. **Näkökulma:** Vernakulaari lääkintä, potilaan osallistuminen (participation) rituaalien ynnä muun kautta.

- ❖ Niiranen, Susanna. 2018. Medical Knowledge of Mental Disorders and Their Cure in Latin and Vernacular Culture in Later Medieval Europe. In *Encountering Crises of the Mind. Madness, Culture and Society, 1200s–1900s*, eds. Jari Eilola, Markku Hokkanen & Tuomas Laine-Frigren, 39–68. History of Science and Medicine Library 57. Leiden: Brill. <https://brill.com/view/title/32591>.
- ❖ Niiranen, Susanna. 2014. Reseptejä mielenvaihoihin. Teoksessa *Hyvä elämä keskiajalla*, toim. Kirsi Kanerva & Marko Lamberg, 91–112. Historiallinen arkisto 140. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- ❖ Niiranen, Susanna. 2014. At the Crossroads of Religion, Magic, Science and Written Culture. The Role of Textual Amulets in Medieval Healing. In *Mental Health, Spirituality, and Religion in the Middle Ages and Early Modern Age*, ed. Albrecht Classen, 290–313. Fundamentals of Medieval and Early Modern Culture 15. Berlin: De Gruyter, <https://doi.org/10.1515/9783110361643.290>.
- ❖ Katajala-Peltomaa, Sari & Susanna Niiranen eds. 2014. *Mental (Dis)Order in Later Medieval Europe*. Later Medieval Europe 12. Leiden: Brill, <https://brill.com/view/title/24940>.